

عبدالاحمد فیض

ماهیت حقوقی، مفاد و مضار تفاهمنامه اطلاعاتی و امنیتی کابل – اسلام آباد

امضاء تفاهمنامه اطلاعاتی و امنیتی با اداره اطلاعات نظامی پاکستان که درین اواخر و بعد از سفر رسمی هیات عالی‌رتبه اسلام آباد بریاست نخست وزیر و سایر رهبران ارشد نظامی و جاسوسی پاکستان صورت گرفت، موج عظیمی از اعتراضات و حساسیت‌های گسترده محافل و حلقات مختلف سیاسی، مدنی و کتله‌های وسیع اجتماعی جامعه افغانستان را باعث گردید.

بدیهی است که افغانستان با کشوری تفاهمنامه تبادل اطلاعات استخباراتی را به امضاء رسانیده است که بیش از سه دهه رهبری خونین‌ترین جنگها و تصادمات مسلحانه را علیه کشور ما بعهده داشته و همین اکنون آن کشور میزبان مخرب‌ترین شبکه‌های دهشت افکن و تروریستی است که با اشاره و حمایت‌های گسترده مادی و تسلیحاتی سازمان استخباراتی پاکستان بعزم نابودی نظام سیاسی افغانستان و فروپاشی کامل کشور در برابر مردم و مدافعان دلیر میهن در حال نبرد قرار دارند.

گرچه بر بنیاد ارزش‌های مندرج در میثاق بین‌المللی حقوق معاهدات مصوب سال (۱۹۶۹) وین، پروتکول‌های الحاقی و موازین حقوق بین‌المللی عرفی، انعقاد تفاهمنامه‌ها فی مابین دولت‌ها حایز ارزش حقوقی به سطح معاهده و میثاق‌های جهانی نبوده و هیچگونه اثرات الزام‌آور حقوقی بطرفین ایجاد نمی‌نماید. بنابراین سند امضاء شده فوق فی مابین ریاست امنیت ملی و اداره جاسوسی (ای - اس - ای) فاقد تعهدات الزامی بوده و صرفاً وجایب اخلاقی بر اساس اصل حسن تفاهم در اجرای مفاد این سند را برای طرفین وارد صحنه میسازد. اما امضاء، یک چنین سندی که بوضوح تحت تحکم و فشارهای فزاینده و رو به گسترش سیاسی، نظامی و تبلیغاتی اسلام آباد صورت میگیرد بدون تردیدی زمینه را برای انعقاد معاهدات با اعتبار

دیگر که با اصل منافع ملی ، استقلال و حاکمیت ملی در تناقض قرار گیرد فراهم خواهد ساخت و موجب میگردد تا چنان فضای سیاسی در روابط با همسایگان و بویژه پاکستان ایجاد گردد که نسل های آینده برای چندین سده دیگر مانند معاهده تحمیلی و استعماری دیورند منعقد سال (۱۸۹۳) میلادی که از سالهاست خون پاک فرزندان افغان درین راه میریزد ، قربانی اقدامات نامشروع و مغایر منافع بنیادین وطن گردد که احتمالا عده از عناصر قدرتمند در زیر چتر منافع شخصی در جهت تحقق آن کمر بسته و میخواهند تکرار تاریخ را در وضعیت سیاسی و حقوقی مشابه انهم در سرزمین جنگزده ما مشاهده نماید.

اسلام آباد که با وعده های فریبکارانه و دروغین و دیپلوماسی خدعه و فریب به بهانه کمک در روند صلح و مذاکرات بین الافغانی تلاش دارد دولت افغانستان را به اعطای امتیازات مغایر منافع کشور به نحوی آماده سازد که خواستهای آن کشور بر مبنای دکتورین کنترل سیاست خارجی افغانستان و داشتن نفوذ قدرتمند در ساختارهای دفاعی و اطلاعاتی افغانستان تحقق یابد ، همان رویکرد تجاوز کارانه و مداخله مستمر که همین اکنون با ابعاد وسیع در امور داخلی کشور ما در تضاد آشکار به اصول همزیستی مسالمت امیز و پرنیپ عدم مداخله و کلیه موازین پذیرفته شده حقوق بین المللی و منشور ملل متحد در جریان است .

تفاهمنامه امنیتی و اطلاعاتی که مورد توافق اداره اطلاعاتی طرفین واقع گردید ، پیام اور عدم تساوی و نافی منافع افغانستان و متضمن تحقق اهداف از ماندانه اسلام آباد بوده که اینک بخش ازین تفاهمات را که در رسانه های پاکستانی و برخی رسانه های بیرون مرزی منتشر گردید توام با تبصره های لازم مورد بررسی قرار داده سعی میگردد تا جهات نامشروع و زیان اور انرا برجسته سازیم .

اول - سازمان (ای - اس - ای) و اداره امنیت ملی افغانستان توافق نمودند که به تبادل اطلاعات در مورد گروه های تروریستی مبادرت ورزند .

از محتویات متن فوق چنین استنتاج میگردد که اسلام آباد انتظار دارد تا امنیت ملی افغانستان در دستگیری ، نحوه فعالیت و محلات استقرار گروه های ضد پاکستانی با سازمان اطلاعاتی آن کشور همکاری نماید . هرگاه هدف از مبادله اطلاعات متقابل باشد ، این نیروهای هر اس افکن چندین میلیتی که همین اکنون علیه افغانستان میجنگند از سالیان متمادی در قلمرو پاکستان و به حمایت های همه جانبه آن کشور منازعه مسلحانه نیابتی را بر ضد افغانستان پیش میبرند ، آیا اداره اطلاعات آن کشور معلومات استخباراتی در مورد محلات استقرار و مراکز آموزشی این گروه ها که از مکانهای مطمئن در تحت حاکمیت پاکستان برخوردار است با افغانستان مبادله خواهد کرد ؟ که مسلمان پاسخ منفی است و پاکستان تا آخرین فرصت ازین نیروهای بنیادگر در راستای اهداف راهبردی خویش چون ابزار سرکوب استفاده خواهند برد .

دوم - سازمان اطلاعات نظامی پاکستان و اداره امنیت ملی توافق مینمایند که علیه گروه های جدای طلب ، مبارزه میکنند .

با ایقان کامل میتوان اذعان داشت که کاربرد اصطلاح جدای طلب بوضوح بیان تطمیع و انصراف کابل از ادامه سیاست عنعنوی حمایت از داعیه تاریخی خودارادیت مردمان آزادی خواه و نهضت ملی پشتون و بلوچ بوده که در چهارچوب معضل سیاسی ، حقوقی و تاریخی معاهده دیورند فی مابین دوکشور مطرح بحث میگردد و یا بعبارت دیگر اسلام آباد از کابل میخواهد که از همین اکنون بعنوان گام حسن نیت امادگی های لازم حقوقی را به منظور برسمیت شناختن معاهده ننگین دیورند از مجرای همین تفاهمنامه اتخاذ نماید ورنه

ما در کشور خویش قطع نظر از مشکلات عدیده سیاسی، اجتماعی و غیره خوشبختانه به مشکلات نظیر جدای طلبی مواجه نبوده و پدیده جدایی طلبی یک واژه ناشناخته در سرزمین واحد مان پنداشته میشود.

سوم - اداره (ای - اس - ای) و ریاست عمومی امنیت ملی توافق نمودند که علیه سازمان اطلاعاتی دشمن مبارزه مشترک مینمایند .

تصور و فهم عامه بدون تردید از متن فوق مبارزه مشترک علیه نهاد استخباراتی هند است که از سالهاست در کنار دولت و مردم افغانستان قرار داشته و در سیزده سال اخیر بعنوان یکی از بزرگترین حامی و کمک کننده افغانستان نقش صادقانه اش را ایفاء نموده است . اسلام آباد بر مبنای چنین اسناد تلاش میورزد ، تا کابل را در برابر دوستان روزهای دشوار و مناسبات عنعنوی و تاریخی اش با دهلی نو قرار دهد که بطور آشکار بزیان افغانستان و بسود پاکستان خواهند انجامید .

چهارم - ریاست عمومی امنیت ملی متعهد شده است که به بازجویان و مستنطقان مربوط سازمان ای - اس - ای زمینه تحقیق را از زندانیان آن کشور که در محابس و نظارتخانه های افغانستان بسر می برند فراهم میکند .

پنجم - طرفین علیه نیروهای تروریستی در داخل مرزهای افغانستان عملیات ضد تروریستی را انجام داده و دولت افغانستان به ارتش و سازمان اطلاعات نظامی آن کشور اجازه اقدام نظامی را علیه گروه های دهشت افکن ضد پاکستانی در امتداد مرزهای دو کشور اعطاء مینماید .

در پرنسپ و در پراکتیک روابط بین المللی تجویز حق استنطاق از دشمن مشترک و اعطای حق توسل به قوه و اقدام نظامی و نیز حق دفاع مشروع بر مبنای صراحت ماده (۵۱) منشور ملل متحد ، نورمها و قواعد حقوق بین اللی عرفی ، از روشهای معمول مشروع در مناسبات بین المللی پنداشته میشود ، اما چگونگی ، شروط حقوقی و مشروعیت چنین اقدامات مربوط میشود به اصل منافع ملی دولتها و عمل بالمثل بنابران ایاحق استعمال و انجام اقدامات مسلحانه مشابه را اسلام آباد بدولت افغانستان علیه مواضع ، مخفی گاه ها و پناگاه های اصلی مخالفان مسلح و سایر گروه های دهشت افکن در انسوی خط تحمیلی دیورند یعنی در قلمرو تحت حاکمیت پاکستان که علیه دولت و مردم افغانستان در حال نبرد قرار دارند ، اعطا مینماید؟

ایا افغانستان بر مبنای این تفاهمنامه حق ورود به محابس و نظارتخانه های تحت اداره سازمان ای - اس - ای و یا حق تحقیق را از عناصر ضد افغای در زندانهای پاکستان دارد؟

لذا اگر این سند بر بنیاد اصل برابری طرفین و بر مبنای اصول منافع متقابل و عملکرد مشابه شکل گرفته باشد ، پس کابل حق خود میداند تا علیه مواضع مخالفانش در انسوی دیورند شتافته ، دشمنان خود را در قلمرو تحت سلطه پاکستان که از مواضع و مکانهای امن برخوردارند ، مورد حمله قرار دهد . در حالیکه افغانستان حق مذاکره و ملاقت را با انعدده از مخالفان مسلح اش ندارد که بدفعات حاضر به مذاکره بادولت افغانستان بوده و اداره جاسوسی پاکستان مانع ان بوده است .

فلهذا تفاهنامه فوق که مجموع از امتیازات مغایر منافع ملی افغانستان را به اسلام اباد اعطاء مینماید محصول تفکر برخی از عناصر قدرت در کابل است که بانمایش اکتهای از قهرمانان صلح و با تبارز به اصطلاح اعتماد سازی و اقدامات حسن نیت تحت تحکم ، فشار ، و وعده های کاذبانه مبنی بر همکاری در روند صلح افغانستان که تحقق عملی ان در هاله از ابهام قرار دارد ، زمینه تحقق ارزوهای دیرینه و غیرمشروع بیگانگان را درضدیت با ارزشهای ملی، استقلال و حاکمیت ملی فراهم نموده، که بدون تردید و اغماض از حقایق ، اینگونه تلاشها و وعده ها باتوجه به گذشته تاریخی پاکستان به ختم جنگ و تامین امنیت پایدار که افغانها نیازمند انست منجر خواهند شد . چنانچه در آخرین اظهاراتش مسوول اطلاعات نظامی ان کشور بیان میدارد که : (ما طالبان را به مذاکره صلح حاضر میکنیم اما تضمینی برای آتش بس نمیدهیم) مصداق روشن از عدم صداقت و ریاکاری انکشور در قبال حوادث خونین افغانستان و بحران منطقه است.

بنابراین باوردارم که دولت افغانستان با توجه به نتایج زیانبار چنین تفاهمات با یک اقدام جسورانه در خصوص لغو ویا تعدیل هرچه عاجل این سند که نماد اشکار از تسلیمی و نقض حاکمیت کشور است از مجرای کانال دیپلماتیک جانب اسلام اباد را در جریان خواهند گذاشت در غیر این صورت میکانیزم و ابزار قانونی نیرومند دیگری وجود دارد که به پارلمان کشور صلاحیت اعطاء مینماید که بروفق صراحت پراگراف (۵) ماده (۹۰) قانون اساسی کشور به بطلان این سند ابراز رای نموده و به اعاده وصیانت از حیثیت و منافع وطن خواهند پرداخت.